

అభినవనరస్యతి

యనునెక మాసపత్రిక

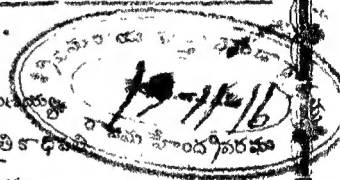
అష్టావధాని జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రిచే
బ్రచురింపబడుచున్నది.

గుంటూరుజిల్లా, పల్నాడుతాలూకా, జానపాడు.

సంపుటము: ౪	}	1916వం	}	సంచిక: 11
		వవంబరు.		

విషయములు.

- 1 డోబుటు.
- 2 శీతమరాజచరిత్ర-చిన్నరాజారములయ్య
- 3 స్వర్ణకాగవ్యవహారము, పత్రికాధిపతి
- 4 నూతనసంహిత-శొప్పరాజు నరసింగయ్య
- 5 రజస్వలా వివాహానిధనము, చిత్రవల్ల అన్నయ్యశాస్త్రి.
వేపురపు వీరభద్రపాకయ్యాజీ.

చందానిర్ణయము సంసత్సరమునకు

ప్రధానపోషకులకు రు 25 0 0 సహాయులకు రు 5 0 0

పోషకులకు రు 10 0 0 చందాదారులకు 2 0 0

చంద్రదికాముద్రాక్షరశాల, గుంటూరు.

Printed at the Chandrika Press, Guntur
and published at Jaapadu, by the Editor Ashtavadhani
Janapati Pattabhirama Sastry

ప్రధాన పోషకులు.

- 1 శ్రీ శ్రీ జగద్గురువున్నగిరిస్వాములవారు
- 2 రాజా బెల్లపురవలరాఘవేంద్రరావు బహద్దూర్,
జాగిరిదారుగారు, నవాబుపేట.

పోషకులు.

- 1 పాములపాటి సుబ్బయ్యగారు, విలేజిముననబు, నిమ్రజోలు.
- 2 రాజానారయప్పరావు సింహాద్రిప్పరావు బహదరు
జమీందారులు, నూజివీడు.
- 3 రామసింగుగారు నెల్లుట్ల మాపురపు సంస్థానముమేనేజరు నెల్లుట్ల.
- 4 రాజా వెంకట్రాది అప్పారావుబహదరుజమీందారుగారు, నూజివీడు.
- 5 రాజా చాసిరెడ్డిచంద్రమౌళీశ్వరప్రసాదు బహదరుమన్నేసుల్తాన్
జమీందారుగారు, ముక్త్యాల.
- 6 అల్లాడి అత్తులరావుగారు కరణము జంగవల్లి.
- 7 రంగవర్ణుల వారుమయ్యగారు జిల్లాకోర్టువకీలు గుంటూరు.
- 8 తాడేపల్లి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు మక్తాదారు చొల్లేరు.
- 9 అమంతిరెడ్డి దేశాయిగారు పోతారెడ్డిపేట.
- 10 గూడూరు పోసాంబశివరావునర్సేపండ్లగారు, మాతెకొండూరు.

సహాయులు.

- 1 తింగడ నరసింహారావుగారు, కరణం, మోజంపాడు.
- 2 చిప్రకుల అప్పయ్యశాస్త్రిగారు, సికింద్రాబాద్
- 3 వెలగూరి పిచ్చయ్యగారు కొదమగుండ్ల
- 4 కామమా హనుమయ్యగారు నర్సారావుపేట.
- 5 తొల్లకొండ హనుమంతిరెడ్డిగారు లోలంపల్లెరాసేగ్ దారు, యల్లారెడ్డిపల్లె.
- 6 వెంకట నారసింహారెడ్డి దేశములుగారు-మిడినొడ్డి.
- 7 మెదన శేషారావు దేశములుగారు, నల్లబల్లి.
- 8 బాకరాజు పరాంకుళరావుదేశములుగారు, యాదగరము.
- 9 పేటియ వెంకటరామారావుగారు వకీలు సిరిసిళ్ళ.
- 10 నరసింహారెడ్డి దేశాయిగారు, కామగూడ.
- 11 పరాంకుళం శేషచార్యులుగారు యాదగిరి.
- 12 నరసింహాచార్యులుగారు-పట్నూర్-కొలనుపల్లి.
- 13 పిల్లలమర్రిపోతు.యూజులుగారు, తిహనీలుదారు నరసారావుపేట.
- 14 తుకుమళ్ళగోపాలరావుగారు, కరణం, అమిదీపురం
- 15 ఉల్లగంటివీర రాఘవరావుగారు, మక్తాదారు, ఆనేపురం
- 16 వీరకాయల రామారావు దేశములుగారు రాయగిరి.

అభినవసరస్వతి

సంపుటం ౪ } జానపాదు, నలనామ సం॥ } సంచిక

దోస్తాన

బ॥...జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రికవిగారి దివ్యసము
ముకు

...అభినవసరస్వతి...జూచితని...పుత్రస్మృతిని జనువచయ
కనుల శోకాశ్రువులుగమ్మి గ్రంథాంతంబువరికు చూచుటకు శక్తి
లక పోయెను.గాని భవత్స్మృత వదపద్య...తైలీరసశృంగారంబుల నెట్ల
విడిచెదనాయని పలుమాగు ధైర్యంబవలంబించి నేటివరకు కడతెల్ల
జదుననయ్యెను ..కనిపప్పుదయ్యలై నను...సంతోషాతిశయముతో క
నెల్లా చూడజాలరనియే నాచుభిప్రాయము. ...

సీ॥ వరకపుల్ల యొప్పు హరిభక్తులు నేల

సుతునిచ్చెనో, యాయజూచెగాక

ఇల జను ల్పొగడంగగల నర్థులంబేల

సుతునకిచ్చెనో, యాయజూచెగాక

ఆతొడ్లలో న విద్యాబుద్ధు లిటులేల

సుతునకిచ్చెనో, యాయజూచెగాక

అనముద్రననిమిచ్చునట్టిస్వచ్ఛతయేల

సుతునకిచ్చెనో, యాయజూచెగాక

అతని గొన్నాడు అవనిలో బ్రతుకజేయ

రాదెవిధియునుచెల్లరు రాత్రిబెవలు

మాటుటకు దానయెవరించె దుడకుబచ్చ

రాజితసుధాను! పట్టాభిరామనామ॥

ఉ॥ గ్రంథములెన్నోచూచి వరకావ్యకవిత్వములెల్ల నేర్చి మో

హంధతనుంచి యాశుగనునట్టి తెలుగు నెలుంగకున్న బి

తిం దగు కూరలంగలువుతెడ్డు రుచింగనస్లుకాదె, చిం

తం దఱిగింప నీశ్వరునిధ్యానమె మూలమటంగు దోచెడి॥

క॥ గతజీవుడైనసుత్తు

యతిదుఃఖముబొందుటెల్ల నారసిచూచె

గతిజలసేతునిబంధన

మతి వెట్టినయట్లుగాదె మహానీయమతి!

కం॥ కనలేదామును పెవ్వరు, మనలేదాకొన్ని నాళ్ళు మహివిడివారలో
చనలేదా స్వర్గమునకు! వినలేదాగ్రంథములనువిమలగుణాఘ్న!

10—10—06

...బొడ్డుచెర్ల రామకృష్ణయ్య...
కండక్కుంట.

ఇట్టియూటడింపు లనేకములు. ఇట్లూటడించుటకయియే

శ్రీ తిరువతివెంక పీఠ్యరకపులు జానపాటికీవచ్చినప్పుడుచదువఁ
బడిన పద్యములు

చ॥ తిరువతివెంక పీఠ్యరకవిధీరులజూచి భజించుభాగ్య మె

ప్పగునునగల్గునోయనుచు భావమునం దలపోయుచుండఁగా

హరికగుణావిశేషమున హర్ష మెల్లర్పఁగ జూచుటయె నో

వరమతులార! నేడు కడుఁ బావితములద మాదుజన్మమ లో॥

కా॥ ఎందోయుండినమీర లించుకదియై మేపారు మాయూరి కీ

చందానం జనుదెంతురించు మణిలో జాలక విచారింప నా

నిందుండోచు “ మదాత్మజాతునడుగోనాఁ డిందురప్పింతు న

స్పందుల్కం ” డని మమ్ముఁగూర్చియె నే నీపట్టాభిరాముల డనలో॥

కం॥ ఎవ్వనియొపనయినమునకె

నవ్వారిగ మిమ్ముఁ గందుమని తలఁచితిమో

యవ్వని మృతీకేగంటిమి

యిప్పిధమునమిమ్ము సోకవీశ్వరులారా॥

అ॥ తలఁప దావకీనదర్శనానందంబె! కాని మాకుఁ బ్రకృతకాలమందు

ఇతరహర్ష మొక్క యింతయుంగనుపట్ట! దేమిచేయవచ్చు నీశ్వరాజ్ఞ!

మ॥ వరవిద్వత్తి పులార! శ్రీహరి దయక బట్టాభిరామాఖ్యధి

వరుసం బుత్రయుతుంబొనర్చి ద్రుతి మవ్వార్చెయపుత్రోత్సవం

బు రహింజూడఁగఁగూర్చిమిమ్ములను నానొందంబు యుష్మద్వచ

స్సరణిక్ మాకీమఁగాక చూపట యుదంచద్భక్తి సేపింపఁగళ॥

పప్పుచినసీతారామశాస్త్రి.

ప|| అట్టిసిన్న జగద్గురు ననాదిపురుషు ననన్యసామాన్యప్రభా
వోదయు నవాఙ్మనసగోచరు నద్వితీయు నేమును గూడిన భువనత్ర
యనానులును మలభంబుగా సందర్శించి సంభాషణ సంశ్రవణ విలా
సంబు లొందంగంటిమి, కృతార్థులమైతి” మనిపలికి శంతనునిజూచి
యిట్లనిరి|| 338

ఉ|| “శంతనుసార్వభౌమ! స్మపసత్తమ! నీదప్రభాగ్యమెన్న న
త్యంతము, శ్రీరమాధిపతి యల్లుడటంచు బ్రసాదభాసిత
స్వాంతముతోఁ గనుంగొనఁజాలితి వ్రాలితి కీర్తి వల్లికా
శాంతసమ శ్రీతాఖిల విశాలయాతుఁడవై మహాహృత్తి” 339

ప|| అనిపలికి యాశీర్వదించి వీడ్కొని హరిచేత నామంత్రణం
బుపడసి స్వేచ్ఛంజసిరి, హరియును దత్పుటభేదనంబు జామాతృభుజాదం
డపరిపాలితంబుగావించి సురేశ్వర రత్నాకరేశ్వరులఁ దక్కిన సురగ
రుడగంధర్వసిద్ధవిద్యాధరుల వీడ్కొల్పితానును వైకుంఠధామంబుప్రవే
శించె, నటశంతనుండును సామంతసచివపురోహిత బాంధవవరూధిసిన మే
తుండై వధూమణిందోడ్కొని చనిచని ముందట|| 340

సీ|| గురుమాక్తికోదారతర రంగవల్లికా
సంగతప్రతిగృహప్రాంగణంబు

గారుడోపల లనత్తోరణబద్ధాతి

సుందర ద్వారాభిశోభితంబు

కర్పూరచందనాగరుధూపధూమనం

వాసితప్రాసాదభాసురంబు

భూరికాపాళశంఖ భేరీమృదంగాది

మంగళా రావ నమస్వితంబు

ఘనచతుర్విధ శృంగారకలితలిత

సుందరీజనబృంద సంత్రాయమాస

చారుఘంటాపథంబు భూజానియెదుట

కనుగొనియె నిజమగునట్టి గజపురంబు||

క॥ శుభలగ్నంబున మఘనాన్ని భుడగు భూజానిబంధునికరముమృతు
 ల్పృభువుల్లులుదిక్కులగా విభి ప్రాన్న తిగేహమునబ్రవేశించెదగక
 ప॥ ఇట్లుగృహప్రవేశంబుగావించి గృహదేవతారాధనంబొనర్చి
 జనయుతిక నమస్కరించి దీవనలుగైకొని బంధుమిత్రామాత్యాదుల స
 ముచితసత్కారంబుల సంభావించి యంత నొక్క శుభదినంబున॥ 343
 సీ॥ మణిమంటపంబున మదకీరళారిక

ల్లుమ్పొస్తు శాస్త్రీరహ లువదింప
 నిద్దంపుబంగు ముద్దుకీల్పొమ్మలు
 సరసలీలల బనుల్పంఘటింప
 గంధవాహవిశేషగతులమించి విపంచి

తతులును రాగపద్ధతులువలుక
 వజ్రమయ స్తంభ పరమయూళిచ్చట
 లేబగ ల్పొందచంద్రులసీస
 పద్మరాగవీతిర్దికాబమణికుటి
 మేంద్రదీపక వాటక శ్రీవిలాస
 సుందరంబైన కేళికామందిరంబు
 కదియనేతెంచె శెంతనుత్సావరుండు॥

344

క॥ ఒకచోడినలమంచం బొకచోదోమతెరమంచము య్యలమంచం
 బొకచోజుప్పరమంచం బొకచోనెప్పరిమిగులనొంపు (వహింపక)
 సీ॥ దానకన్యాంగ సౌందర్యసంపదగాంచి

మరులుచెందిన పరాశరునివిధము
 దారుకావని మానిదారిలచి త్తము
 లరంగంగజేయు శంకరునిజగ్గు
 గౌతమపత్నితో గలయుటకై చాల
 దమక మొందిన పురందరునిసౌబగు
 గురుభార్యతఱుకుచెక్కుల గమ్మకస్తూరి
 శతకల్పనముసేయు చంద్రునివి

అల్ల రేపల్లె గొల్లయిల్లాడ నతుల
చతురచౌశీతీబంధనగతుల రతులఁ
దేల్పుచుండెఁగోపాలదేవుచర్య
యమరఁ జిత్రించినట్టి కుడ్యములఁగాంచి
ప్రమద మొందుచునుండెను బ్రబుఁడఁగును॥

346

సీ॥ పగడంపుఁదరికొల్లు నిగరాలమగరాల
పట్టెలు చీనిహూబ్బువట్ట
చొక్కపుట్లలిక నుందరిచిత్రవ
స్త్రావృతంబైనట్టి హంసమాలి
యన నొప్పుచాన్పునఁ దనరారనించిన
రాజిల్లు చెంగల్వరాజవిరులు
గనుపట్టి పైనొప్పు నునుచల్వవలిపెంబు
పచ్చాకునించిన పరిమళించు
తలగడయు జాళువాజలతారుతెరయు
మించి రనుణీయమైనట్టి మంచముపను
రాజచంద్రుఁడుపవళింప రాజవదన
లంగనామణిఁ బతికడ కనుపడఁచి॥

347

న॥ కలువలచెలిమి కానిం గలకలచగు ముద్దు మొగంబున మొల
కనవ్వుమెఱుంగువెట్టు గంగంగదిసి యిట్లనిరి,
శే॥ “కన్నె! యిన్నాళ్లు పతిసమాగమము నుదిని
గాంక్షితిముసేతు, విదెసికుఁగలిగెనింక
రాశిఁబగలును సురతతంత్రములఁజొక్కి
మగఁపనీవును సుఖిలీల నగడరమ్మ॥

349

సీ॥ కమలాయతాక్షిని కాతిన్యవక్షోజ
పర్వతంబు లురంబుపైఘటించి
తీయనికమ్మొవి తేటతేనియలెల్ల
గురుతరవిస్ఫూతిఁ గొల్లలాడి

అతులితనవనఖరాయతాంకములను

బంధురక్షతములపాలుచేసి

బాహుళపాశంబుల బంధించి సద్గంధ

బహుళకర్దమమునఁ బరంగద్రోచి

“ఎంతచేసినవారికి సంతకాదె”

యనెడువాక్యంబు ధర నిజమైయెసంగఁ

బెలుచ వలపించి వెతలనుబెట్టినట్టి

ప్రాణనాయకుఁ దగ భంగపఱుపవమ్మ॥

350

తే॥ సర్వసర్వంసహానాధసంచయముల

భండనక్షోణులను గ్రొంగువఱచునట్టి

జీవితేశుఁ బైకొని చిత్తమలర

బాలపుంభావరతిఁ గ్రొంగువఱుపవమ్మ॥

351

న॥ అని మేలంపుమాటల గోలాక్షికిఁ గొంతప్రొద్దు ప్రయంబు

గఱసి మఱియునిట్లనిరి॥

352

సీ॥ “చంద్రాన్యాయిష్టుడె చక్కెరఁ(బెట్టి రా)

చిలుకకుఁ బద్యములైపువలెనె

విమలాంగి!యిష్టుడె వీణియధరియించి

సరసరాగంబు లేర్పఱుపవలెనె

ఎలనాగ!యిష్టుడె కలికిరాయంచకు

నేర్పుమీఱఁగ నడన్నేర్పవలెనె

మానిని ! యిష్టుడె మధుగోర్తులొనఁగూర్చి

చిత్రకవిత్వంబు చెప్పవలెనె

జీవితేశుండు పడకిల్లుఁజేరవచ్చి

మృదులపర్యంకమందున నెదురునూడ

జాగుచేసెదవమ్మ లేజన్మనంపు

మందరులఁగంటి మిటులెందుఁ జూడమమ్మ॥

353

న॥ అనివలికి

354

తే॥ శ్రోపు శ్రోపాడుచును జెలు ల్లోడితేగ
కన్యకామణి మందాక్షకలితలీల
మెల్లమెల్లన నడుచుచు మిగులనప్పు
డలసగామినియనుట దృశ్యంబు చేసి॥

355

క॥ లలిత మణిపంజరమునకుఁ
జెలువమరగఁజొచ్చు చిలుక చేడియలీలఁ
తలవంచి సిగ్గుతోట్రేల
జలజాయతనేత్రి కేళినదనముఁజొచ్చె॥

356

వ॥ అపుడు

తే॥ సురితితెచ్చెదననియోతుఁ జాణిగె, గిండి
మఱచివచ్చితినియోతుఁజరిగె, మించు
టద్దమిదె తెత్తుననుచునో ర్రిగె, చెలియ
లండఱిటు లేనినెపముల నగుగుటయును॥

358

ఉ॥ చక్కెరబొమ్మగాంచి ఘనస్మృతమహిమము లుప్పటిల్లఁగాఁ
జక్కెరవింటివాసి నగు చక్కనిరాకొనుదుండు నిద్దపుఁ
జెక్కుల లేతనవ్వలయఁ జీరచెఱం గొగిఁబట్టి పాన్పుపై
కక్కఱమీఱ రాదిగిచి హరిసుధామ్మదుభాష నిట్లనె॥

359

మ॥ “సరసీజాస్త్రమహేష్వాగ్రధాటి కలమిన్ శంకించి నే నీదు బం
ధురకాతన్యవయోధరాచలనుశాశుర్గంబు లాపన్నతఁ
శరణాబంధఁగఁ గోరినాడఁ గనుకన్ పంప్రీతి మున్నించి నీ
కరుణాపాంశములం గనుంగొని వెసం గావంగదే కోమలీ!॥

360

సీ॥ కలకంఠపంచమకలకూజితస్ఫూర్తిఁ

నలరు నీ కలికిపల్కులువిసంగ

శర్కరాప్రతిచూస చారుమ ధురిగల్గు

నీదుకెమ్మొవి శేనియల్గుల

కల్యాణభూమిభృచ్చారవోన్నతిఁ(దద్ద)

నొప్పు నీ వత్సోజయుగమునిమూర

విద్యుల్లతాస్థిగ వినుల్లవభారూఢి

గలిగిన నీమేనుకొనిగిలిన

శ్రవణరసనాశయాంగము లలదవేణి!

తమక మొందుచునున్న విత్త దుదిత

భానురోదారసౌఖ్యసంపత్సమృద్ధి

సంఘటన నానికొనరింపజనదే నీకు॥

361

జే॥ వరుస రతివేళ నీకచవదనగళము

లనెడినగనీలపద్మశంఖా ప్తినాకు

నలరగల్గించి రాజరాజనెడిమాట

నిజమెకావివరాదె పంకజదళాక్షి!

362

ఆ॥ అస్తి నాస్తిసంశయాపాదియై చిదం

బరరహస్యలీలఃబరంగు నీచు

కలికికొనుజూచుకాంక్ష వేడెడినాకు

నీవియనగ వేలనీవుతరుణి!"

363

వ॥ అనిసవియనురాగంబులుదోష బలికి

364

నీ॥ తాంబూలరాగాధరంబుపై రిదనాభి

యొత్తబోయిన మొగంబొనరజేయు

హాభి లతావేష్టితాశ్లేష మొనరించు

గరిమఃబూనగఁ బెడమరులఁబొరలు

ఉదుటుసిజ్వేలుగుబ్బ లొడిసిపట్టగఁబోవ

నొడువుదప్పించు నేర్పొప్పుమీఱ

నీవిమాత్రమొసంగు నేనన్యమే మొల్ల

నని కేలునాపఁ దద్వ్యాప్తిమాన్ము

చంద్రవంశాభిసంపూర్ణ చంద్రుణ్ణోడఁ

బ్రధమసురతసమారంభభవ్యకాల

జనితలజాతిశయమునఁ బెనఁగెఁజాలఁ

గన్యకామణి యభిముఖగాక యిటుల

365

ప॥ అప్పుడు॥

31

క॥ తరళగతిగాంచుటను బటి

ధరమునకుంజిక్కె బాలకతనకుచ మహిమా

తరళగతిగన్న వారలు

స్థిర నేరికి గతిమైన జిక్కరె తలఁపె॥

36

తే॥ కతినవత్తోజదుర్గము ల్లుణములోన

జేకొనిసభూమిపతినింక జెందెఁజూపె)

సతతమృదులోరువిస్ఫురదతమనోహ

రాంగవప్రాకమణివాంఛ యద్భుతముగ॥

36

అయ్యెడ॥

36

క॥ నరపతివాలూచపు పయో

ధరములనుండి చేలి జఘనతలమున ప్రాంతె

ధరణిధరాగంబులను

డిరవొందఁగఁధాత్రివాలు నింపమరంగె॥

37

తే॥ ప్రాణనాథుండు తమకంబుపట్టలేక

నీవిబంధంబువిడిచి మానితనితబ

తలఁపటం బాయ్య దిగిది కొ నెలమి బాదలి

యలరె మిన్నందియున్నట్టు లాత్మలోన॥

37

ప॥ శురువత్తోజమహాచలేంద్రవిలసత్కూటంబులన్ సత్తవ

శ్చరణల్పాని గభీరనాభినరసిక్ ప్నానక్రియన్సల్పివి

స్ఫురదంచత్కటిభూప్రదక్షిణము నేర్పుల్కొలుగించి శం

బరద్విద్భ్రహ్మసుఖాప్తిగాంచె ధరణిపాలావతంసు బాగి॥

37

సీ॥ రాజసింహు నఖాంకురములు సోకకయున్నె

కోమలీ (పృథు) కుచకుంభములను

రాజమత్రేధ సంరంభమెచ్చకయున్నె

నాళికముఖ నిమ్మ నాభినరసి

రాజమూర్తాండ కరస్సుర్తిజెడకున్నె
బాల శచోత్పలపత్రగరిమ
రాజేంద్రుచేతఁ బారణసేయఁబడకున్నె
యంగన మధురాధరామృతంబు

రాజసార్వభౌమ రభస మొందకయున్నె
కాంతజఘనతలమహాంతరీన
మును నృపాంగసంగఘనపారవశ్యాప్తి
యుపిద కెఱుకపడక యుండెగాక॥

373

చ॥ ఖరనఖపంక్తి నిబ్బరపుగబ్బిచనుంగవ గ్రుచ్చిగుచ్చి నుం
దరరదనాంకురంబుల సుధామధురాధరమెల్ల గంటుగాఁ
గఱచి భుజాయుగంబునను గాంచనగాత్రము గట్టివైచి బా
పురె! నృపుఁ డాఁగెఁ దత్కృతివిమోహమహా ర్నిబడ్డ బన్నముల్॥

సీ॥ స్తనితవై భవరీతిఁ దనరారె రత్నకం
కణసాంద్రతరఝణంఝణరవంబు
ఘనఘనానీలతఁ గనుపట్టె వరసీల
చంచచ్చిరోగుహ సంచయంబు
శక్రశ రాసనోజ్వలతనొప్పె లతాంగి
సీమంతరేఖావిశేషలక్ష్మి
విద్యుల్లతాస్ఫుర్తి వెలసె సన్మోన్యంబు
నల్పవాస్తవచారువిక్షణగణంబు

భూగితరవర్షధారావిభూతిఁదనరె
భాసురాంగజఘర్మకబంధరాజి
అహహ! యత్కదృష్టతావహంబగుచునపుడు
నీరదాగమమైతొంచె నిధువనంబు॥

375

క॥ ఇత్రైఱగుననృపచంద్రుడు! మత్తద్విపయానఁగూడిమన్మథసౌఖ్య
యత్తవికస్వరభాస్వర॥ చిత్తాబ్జుండగుచుమిగులఁ జెలఁ గుచునుండె

అ॥ (1) కానడే మొయితడు తాను విశ్వబ్రహ్మ

యపనివత్తు నచ్చునేసియుంట

కాంచెయున్న గోత్రఖండకై బ్రహ్మాండ

పుం బురాణమునకుఁ బోడుపోడు॥

294

క॥ (2) అది ముద్రితమయియో యు

న్నదియంచ నెఁగాని యందునం దా ననిన

ట్టిది కలదో లేదో చూడం

డదిచదివెడి తెలివిలేని యాహేతువునక॥

295

తే॥ తాములిఖించికొనినట్టి తాళపత్ర

ములను దమగోత్రఖండంబు చెల్లఁగుతన

నచ్చుపడియున్న యద్దానియందుఁగూడ

నుండెనని యనుకొనెఁగాని యున్నెయిది॥

296

మ॥ (౩) రావినూతల చీమకుర్తులు రాణనొప్పెడియూర్లు, భూ

దేవు లెందఱో గట్టివాండ్లటఁ దేలియుండిరి, వారె యీ

దేవయం బిలిపించి యీశుప్రతిష్ఠ నే నలిపించిరం

టివీచారవిదూరమానుడి యెట్లునమ్మగఁ బోలేడిక॥

297

క॥ అద్దంకిగ్రామ మంతకుఁ

బెద్దది, యాయూరిలోని పృథ్వీదేవు

ల్కొద్దులొకో యాలింగము

విద్దెకై శ్రమియించి యిట్టివిధి కొప్పటకుక॥

298

(1) మాగోత్రకాండ బ్రహ్మాండపురాణాంతర్గతము-మామును లహభూత త్వష్ట విశ్వరూపులు (కాసు) బ్రహ్మాండపురాణములొక జాల సర్వాయములున్నవి-అది యెవ రుచేసినానో నాకు జ్ఞాపకములేదు-పురాణములు పదునెన్నిది- వానిపేరులుగాని వానిచేసినవాని పేరులుగాని నేను జెప్పలేను-బ్రహ్మాండపురాణముకూడఁ బదునెన్నిదింటి లో నిడేయని నాకు జ్ఞాపకము.

(2) అది యచ్చుపడియున్నది. నేనుగోత్రఖండమునకు మాత్రము సమాచారము చేసినాను-అది తెలుఁగఁతురములలోనున్నది.

(3) రావినూతల చీమకుర్తి యద్దంకులలోను నేను మఱచిపోయిన మఱికొన్ని యూళ్ళలోను మొత్తమున కాలుగుళ్ళలో బ్రతిష్ఠచేసినాను.

క॥ (1) తా యాజకుడుగనుంకిన

యాయాదేవాలయముల నర్చకులును నా

త్తీయులుగారట, యితరులె

యాయర్చకతల్గహించిరంట వినుండీ॥

299

తే॥ ఎంచిచూడ శివార్చకు ల్పొంచరాత్రు

లలరుచుందురు శివకేశవార్చకులుగ

వారికర్కంబె పగిలెనా? వర్ధకిప)

తిష్ఠతార్చల కర్చన లేయుటకును॥

300

క॥ ద్వైతాద్వైతప్రముఖులచేతఁ బ్రతిష్ఠితములైన శిలలె విశిష్టా

ద్వైతులగు పొంచరాత్రులచేతను నర్చింపఁబడవు క్షీతి నెందేని॥

తామె ప్రతిష్ఠల్పనరిచి

యేమానవుగూడ నంటనీయక పూజ

లేమంటునఁగావించు న

నామాన్యులు పొంచరాత్రజనములు తలఁప॥

302

తే॥ పొంచరాత్రాగమంటునఁ బరఁగదొక్కొ

(2)యరయ విష్ణుప్రతిష్ఠల నాచరింపఁ

దగినవా రెవ్వరైనది, దూనిలోన

శిల్పి యెందాకనర్హుడో చెప్పఁబడియె॥

303

భుజంగప్రయాతము.

శివబ్రాహ్మణులూడఁ జేయగఁబోరి

యనాచ్యుత్పత్తిష్ఠించు నవ్యానిపూజల్

(4) ఈదేవాలయములలో నర్చకులు మామలమువాండు కారు.

(1) విష్ణుతిలకము సప్తమాధ్యాహ్నము, 165 వ పుట

శ్లో॥ యజమానా గురుంసమ్యగర్చయే దంకురార్పణే॥ కర్మార్పణమేవేతేషు
నిర్మితేషు యథావిధి॥ రత్నస్యాసం పీఠికాయాం కారయత్వాధశిల్పిభిః॥ ఉన్నీలయత్వా
నేత్రాణి శిల్పినశ్చ ధనాదిభిః॥ తోషయత్వా తతో బ్రహ్మణా॥ ధామ్యాంతర్బహిరబ్జః॥
మార్జనాశేషాద్దేశ్య శోభయత్వాసమంతరిః॥ ప్రబాల్నితైర్దర్శపుంజైః పర్వగ్నికరణం
చరేత్॥

వినాదన్ జయంబంద వీక్షించి తానె
యెనోపల్కెనీతం డిటు ల్కల్లనూటల్॥

304

క॥ పెదగొట్టెపాటిలో శివుఁ

(1) గురుగుగనిల్పితివటంచుఁ గూనినీతం డ
య్యది కేవలమృష, నందియ
మొదవినఁ జకువుచురుగాక యుత్తర మవలన్॥

305

తే॥ ఈదుమూడిన నైన రమేట్పులిష్ట

యితనియూరనునై న పోలేల్పులిష్ట

(2) మానుకొండనునైన యుక్తాప్రతిష్ట
యాదిగాఁగలవన్నియు నల్లై మృషలు॥

306

క॥ (3) అందురు శ్రాహ్మణులనియే

యందఱుమముననుచునుశువు నావాక్యంపున్
జందమెచెప్పెడినీతని

యందంబంతియును, నేల యధికోక్తులతోన్॥

307

తే॥ (4) అంతకంటెనునాశ్చర్యమైన యింక

నొక్కవాక్యంబుగల దద్దియున్ వినుండు

ఇతఁడు కమసాలియను పేరె యింతవఱకు

తానుపిన లేదఁ టిది యెంతనూన్పుతంబా॥

308

(2) పెదగొట్టెపాటిలో నేను శివప్రతిష్ఠచేసినాను. ఈదుమూడిలోను మూగ్రా
మములోను విష్ణుప్రతిష్ఠచేసినాను. రావినూతలలోఁగూడ విష్ణుప్రతిష్ఠచేసినాను. కృష్ణి
వారిపాలెములోను మూగ్రామములోను పోలేలమ్మప్రతిష్ఠచేసినాను.

(1) మానుకొండలో లలితాంబప్రతిష్ఠ చేసినాను. పూనూరులోఁ జింతలమ్మ
యొంకమ్మల ప్రతిష్ఠలుచేసినాను. పోతారులంకలోఁ బోతరాజుప్రతిష్ఠచేసినాను.

(2) మము నెప్పడును బ్రాహ్మణులనియే పిలుతురు. బసారులోఁ దెలియనివాం
డ్రామాత్రము విశ్వబ్రాహ్మణులని పిలుతురు.

(3) నే నిదివఱకు కమసాలియను పేరు వినలేదు. అది యొకవృత్తి పేరు గార్ల
యాగమము గార్తేయమహర్షి చేసినాఁడు మయమతాగమము మయవిశ్వకర్మచేసినాఁడు

ఉ॥ (1) ఆగమమంచు నేకృతిని హజరుపెట్టెను కోర్టు కడ్డితా
బాగుగ నొక్క యూరుభవబాలకుచేత లిఖింపఁ జేసెనం
టాగుణవంతుఁ, డందెకల దాత్సగరిష్ఠతయెల్ల నెందుకో
వారెడు బ్రాహ్మణుండనని వ్యర్థముగం బడిమంది నవ్వఁగఁ ॥309

ఆ॥ (2) అంజనీతనూజ నాలయపుంబని
మేలనంగఁజేయు మేస్త్రీకిద్ది
వ్రాసియిడితినంచు వైశ్యుఁ డప్పొత్తంపుఁ
దుదలిఖించె, దానిఁజదువుకొనుఁడు॥ 310

తే॥ తన్ను బ్రాహ్మణుడనుటయే తథ్యమైన
శంకరుని దాను నిల్పుటే సత్యమైన
బాగుగఁ బ్రతిష్ఠనల్పిన బ్రాహ్మణునకు
వ్రాసియిచ్చితినిని యేలవాయఁ డతఁడు॥ 311

ఉ॥ అంతి విలేజమున్నీభు సమాగతుడై వచ్చియించె సాక్ష్య, మా
(3) వంతయుఁగానరాదుభిద యాతనివాక్కులఁ బెద్దకాఁపు బ

(4) 18వ మార్కు దస్తావేజు (గార్డెయగమము) ఒక ప్రాతబొమ్మనుండి
వ్రాయఁబడ్డది 5, 6 సంవత్సరములక్రింద నేనొక కోవాటిచేత వ్రాయించినాను కావలె
నంటె జినిగిపోయిన ప్రాతతాటాకులపుస్తకముదాఖలుచేతును... తక్కినవా
టి వీరేశలింగాచారి వాలు...

(5) గార్డెయగమముచివర

ప్రమాదివాసులసంపత్సర శ్రావణ శు ౧౨ బుధవారంవర్కు గుంటూరుతాలూకా
యిలూకాలో పంప గొట్టిపాటిలో శ్రీ అంజనేయస్వామివారి దేవాలయంపని పూర్తి
చేయించిన సుస్త్రీ పంకవోల్ తాలూకాయలూకా కొమ్మెరపాటికాపురస్తుడైన తిక్కె
ళ్లపాటి వీరేశలింగాచారి...వ్రాశియివ్వడమైనది.

1911 వ సం॥ 18 వ నవంబరు.....ప్రతివాదులతరపు 12 వ సాక్షి.....

బొగ్గవరపుఁ బెదయన్నయ్య- విలేజమున్నీభు.....జానపాడు.

మా గ్రామములో బాతపాటమ్మ పోలేరమ్మ గుళ్లున్నవి. 40 సం॥ క్రిందఁ
జెన్నపల్లను విశ్వబ్రాహ్మణునిచే బ్రతిష్ఠచేయఁబడెను. యెందుగుళ్లలో స్థాపనను మాయ
న్న కంకణముకట్టుకొనెను. బ్రాహ్మణులు దేవతలకు బోసము పంపరు. చివరప్రతిష్ఠకు
1 వప్రతివాదిని విలిపించినాము. ప్రతిష్ఠయైనతర్వాత బియ్యము పప్పు గుడ్డలు పంచు
కొనుటలోఁ గలనాముజగెను. వాదియు 1 ప్రతివాదియు వివాదపడిరి.

వ్వింతగు వాక్కులం, గనుక వేరుగఁ జర్చయొనర్పఁ గాని యొ
క్కింతకుమాత్ర ము త్తరము నిచ్చుచునుంటి బుధు ల్కనుండిఁ

అ॥ కాటులలచెలితఁడు గ్రామపొగోహిత్య

(1) మేను జేయననియు నా నియోగ

మునను నే రొచేసి కొనివచ్చి యాపొమ్ము

నాకునిత్తురనియు న్యాయ మురివి॥

31

అ॥ ఏ నచేతుఁగాక యితరుఁడేచేయించి

వచ్చు సొమ్మునాకు నిచ్చుఁగాక

అంత పాపకార్యమనుచు జంటిలఁగాని

మిధ్యవైచిరనుచు మిడుకుచుంటి॥

31

తే॥ కవిత విద్యత్త యొకయింత ఘనతయొనఁగ

బ్రదుకుచుంటిని నేను మర్యాదతో న

జనులుకొందఱు నింద్యమఁచనుచుఁదలఁచు

గ్రామయాజనముననుండి కాదుకాదు॥

31

ఉ॥ పాటులమీఁదిద్వేషమున బత్తుని నెక్కరుఁ దోడితెచ్చి పో

లేరమకుం బ్రతిష్ఠనలిపించిన కావులకొంపలేనియు

దూరముచేసి నాపనికిదోడ్పడ కాధ్యపురోధతైనవార

నేమిగనున్నవారు కడువేడుక మాకొటికన్ నిజంబుగన్॥

31

(కాసు) మొదటి ప్రతిష్ఠ ధాతపం॥నుఁ బూర్వమైయుండును. నాకు బాగుగాళ్ళ
పకములేదు. నా కప్పటి కిరువదిసం॥ ల పోయియు. అప్పుడు ప్రతిష్ఠ చేయించినది.
బానపొటి గ్రామముఁడు. అతఁడు మా గ్రామములోఁ బ్రతిష్ఠయేకాని పోగోహిత్యము
చేయఁడు. 2 వ ప్రతివాది యుపనయనము వివాహము నెవరుచేయించినది నాకుఁదెలియ
దు. నే నక్కడి కేగలేదు. మాకులమునకు వైదికులు పోగోహిత్యముచేయుదురు. ఆరా
ధ్యుఁడుచేసిన మొదటి ప్రతిష్ఠ చెడిపోయినందువలన మరల విశ్వబ్రాహ్మణుని బిలువవలసి
వచ్చెను వైదిక బ్రాహ్మణులు ప్రతిష్ఠపై డేమియు జోక్యముకలిగించుకొనలేదు. నూవల
వారునూడ నక్కడ నేయుండి భాగముకొవలెనని కొరినారు. అందుకే మే మాటంకము
పరచినాము.

(2) వాది పోగోహిత్యముచేయఁడు ఏజంట్లు ద్వారమున బిరుపును.

చ॥ కనుక నె పెక్కు ధాన్యముల గాదెలునింపగ వాలఁ జెంపగఁ

■ నులకునడ్డికొ ధనముఁ జాలి మెలంగుచునున్న వారు వాఁ

తిన ధరియింప నర్హ పిశ్చిదేవబుధాతిధిపూజనల్పనే

యొనరి నశౌరవార్జనము లుంటినినేను యథోచితంబుగఁ॥ 317

■॥ నాదు జీవనంబు కాదు ముమ్మాటికి

నాన్యులార! గ్రామయాజనంబు

అదియవృత్తిగలుగు నవ్వైదికులకు నే

నచటభాగమడుగు టనవనరము॥

318

ఉ॥ బత్తుప్రతిష్ఠకొప్పి యట భక్తి నమాప్తినిబొందుదన్క ను

స్మత్తులపోలె నుండిన యమాయికవర్మలు పాలుకోసమై

యెత్తెఱఁగాడుదుర్జగడ, మీనుడి యెవ్విధినమ్మనాను, ధీ

రోత్తములార! లెప్ప మది యోజనచేసి జవా బొనంగుడి॥ 319

తే॥ ఏమిసంబంధముండెడి నెంచిచూడ

నల ప్రతిష్ఠకు గ్రామాశ్రయంబునకును

అట్లు సంబంధకూన్యమైనట్టిపనిని

భాగ మేరితిఁగోరెడి బ్రాహ్మణాళి॥

320

తే॥ కడఁగి యెద్దీననన గాటఁగట్టివేయుఁ

డ నెడిధర్మాధికారులై నట్టికతన

నాకొమారుఁడు క్రిమినల్కేసులో నొకముద్దయి-ఉన్న ముచినవీరయ్య నాపినతల్లి కొడుకు-మేజిస్ట్రేటుకేసులో నతఁడుకూడ నొకముద్దయి-మాయూరిలోఁ గరణాలకు బ్రాహ్మణులకుఁ బార్టీలున్నవి-నేను గరణముపక్షమున నున్నాను-నేను నతఁడు స్నేహముగానే యున్నాము-గుండాలము త్రయ్య యాడుదానినిబెట్టించినకేసులో నే నతనిపక్షమున సాక్షిని-కరణముకూడ సాక్షి-వాదియన్నయు మతికిందఱు సెకదొంగతనము మఱుఁగుపఱచినట్లుగా నాపై రిపోర్టుచేసివారు నన్ను-సస్పెండుచేసివారు-ఫిర్యాది తన సామ్యమియుఁ బోలేదనిచెప్పినది రెండవసారిప్రతిష్ఠకు యజమానుఁడులేకుకావునఁ గంకణ మెవరును గట్టుకొనలేదు-2 వ ప్రతివాది ప్రతిష్ఠపప్పుడు గ్రామములో లేఁడు-కోమల్లు బోసముతీసికొని పోదురు-బ్రాహ్మణులు మ్రొక్కున్నచో బియ్యము నితర

పన్ని యీమాలికం బెరపార్తివార

లాటలాడంగజొచ్చి రన్యాయన్మతీని॥

32

క॥ గుండాలము త్రయ్యంబుండఁబండుచునుదెంచెవరుసగ్గసాక్షిగనై

(1) పెండి విమర్శింపఁగదకు! దండినుడు ల్లాసరాపు తత్సాక్ష్యమునక॥

క॥ మునిసీభు పెద్దకాపును! బసిగొనిమును పాడినట్టిపాటయె యీతఁ

డునుబాడె, కమ్మతెగయె! ల్లను నొక్కటిగాక భిన్నలక్షణముగ॥

ఆ॥ ఎవతొ యాడుదంట, యీతఁ డేమో చేసె

నంట, యద్ది కేసు నయ్యెనంట

ఇటు విలేజిమాన్సి భింతకుమున్నెతా

ననియె! దనదుసాక్ష్యమునను గనుఁడు॥

324

క॥ కరణము మున్నిభు పెదకాఁ

పురపడిఁ బ్రేరేప నితఁడు హుమ్మనుచుం దా

నరుదెంచి పలికె సాక్ష్యము

గురుత్కవహించికాదు కుకలాదలపై॥

325

క॥ తక్కినవారికిమాత్రము

వెక్కసమొకడుండెఁగాని విప్రజనులపై

నక్కముసాలులమోదను

నక్కట! గౌరవముగలదె యీతోచింపక॥

326

ఉ॥ ఏ మగునన్నదానిఁ గర మీసునఁ గాదనుటే ప్రధానమా

సాముల, కంతెకాని కమసాలులపైని గురుత్వమున్నదే

వస్తువులు కుమ్మరవానికిత్తురు-నేను విశ్వబ్రాహ్మణులయిండ్లలోఁగాని వైదికులయిండ్లలోఁగాని భోజనముచేయును-మాగురువులు ప్లెవైవులు-నేను వారియిండ్లలోఁ దినుదును--

(1)...1918 వ సం॥ 13 వ నవంబరు...ప్రతివాదులతగవు 18 ■ సాక్షి...

గుండాల ము త్రయ్యం...కమ్మ...జానపాడు

పాతపాటమ్మపోలేరమ్మగుట్లు నేనెఱుఁగుదును. బ్రాహ్మణులు భోజనముతీసికొని పోరు. కడపటిప్రతివృత్తుడు నేనున్నాను. ప్రతివృత్తున తర్వాత బ్రాహ్మణులకు విశ్వబ్రాహ్మణులకు దగవువచ్చెను. కరణము కమ్మవారు విశ్వబ్రాహ్మణులపక్షమున

ఆ మన స్వర్ణకారులకు నైనను విప్రులు గౌరవింపరన్

భామమెకాని కాంపు లెటువల్కిన మానమె భూషణంబగున్ || 327

ఉ॥ మానముఁబూనకున్న యెడ మాటలతోనిడ రుత్తరంబువార్

గానఁ దదంతికంబునను గౌరవకాంక్ష దొలంగియుండి మా

పైని సవారిచేయుదురు బాపలమేమని, యోయియన్నమా

త్రానను మండిపోదు, రవురా! కమసాలులనంగఁ దిట్టుదున్ || 328

ఆ॥ ఈప్రతిష్ఠయైన యిటువెన్క- నవ్వారి

యాసు మఱియొకింత యతిశయిల్లె

పదుగురేగువీధిఁ బండి మంచములపై

దిగరు చేవుండెగుదేరుఁగాక॥

329

క॥ (1) నల్లూరినాగయాఖ్యుం

డల్లానముపుట్టి సాక్ష్య మొయ్యనఁజెప్పన్

మెల్లగరా నపుడచ్చటి

కెల్లరు కొనియాడిరతని నిక్కమనాలుల్॥

330

సహాయముగవచ్చినారు, తగవు బియ్యమునకును గొత్తగుడ్డలనును-వైదికులు బియ్యము గుడ్డలలో భాగముకావలెనన్నారు.

(క్రాసు) నేనుగుళ్లపద్దెబనులుచేయుంతును. నేనెఱిగినంతవరకు బ్రాహ్మణులె న్నడును బోనము చెల్లించుటలేదు. కోనుట్లప్పడప్పడు బోనము తెచ్చుచుందురు. కో మట్లలోనెవరువచ్చినది యెవరురానిదిచెప్పఁజాలను నాకువ్యక్తికలిగినది మొదలు బ్రా హ్మణులు విశ్వభాగ్యహ్మణులు బోనము తీసికొనిపోకుండుట యెఱుంగుదును కరణము తల్లి బోనము తీసికొనిపోవుటయెఱుంగను రెండవపతివాది ప్రతిష్ఠింపబడులేదు. నామొ ది క్రిమినలోకములోఁ గరణము మునిసీభు నాతరపుసాక్షులు. వాదియన్నకు నాకు స్నే హము.

(1) ...1918 వ సం॥ 18 వ నవంబరు...14 వ సాక్షి...నల్లూరి నాగయాఖ్య... కమ్మ...గారపాడు

స॥ పరిపూర్ణోదకంబైన హ్రదంబునం బిహసా (నిన్పత్తి)ను
త్రంబు జలగ్రహణంబు నేయునట్లనంతంబులగు వేదంబుల బ్రహ్మవిష్ణుం
స్వాత్మవిజ్ఞానమాత్రం బవలంబించు, దుర్లభంబగుమనుష్యత్వంబున
పించి యందు బ్రాహ్మణుండయ్యును బట్టువిగ్రహుండయి సచ్చిదానం
దంబును నద్వయంబును నగు నతివర్ణాశ్రమిహంబు వేదాంతశ్రవణ
దుల నెఱుంగకున్న నింక నెన్నండు ముక్తుండగు, నాకాశంబు చర్మ
బునుంబోలె జుట్టివేయ నెప్పుడుసమర్థుండగు నప్పుడు నన్నెఱింగి దుఃఖ
విముక్తుండగు, మహాపుణ్యాత్ములకు బహుజన్మాంతంబున ముత్తృసాదం
బువలన మదీయజ్ఞానంబుజనించు, వేదేహంబుననైన నపరోక్షజ్ఞానంబు
జనించు, దదేహనాశనపర్యంతంబై సంసారదర్శనంబగుగాని తీదనంత
రంబునం గలుగ నేరదు, పరమార్థంబునంజూచిన బూర్వంబు(ను సంసా
రదర్శనములేదు, దేహావినాశానంతమున దద్దర్శన మెట్లుసంభవించు)
కావున ముక్తిదంబగు బ్రహ్మత్వవిజ్ఞానంబు ముత్తృసాదంబునం బరమ
విగ్రహంబున జనించు, నని త్రయీమయుండును నభీష్టఫలసదుండును
ద్రిలోచనుండును సంభాసహితుండును గృపాకరుండును నగు మహీ
శ్వరుండు రమేశ్వరునకుఁ జోధించి మానముదాధరుండయ్యె నంత॥

సీ॥ అఖలవేదార్థంబు నబ్జాక్షుఁ డీలీల

విని శంభు శశిమాళి విశ్వనాథు

వినుతించి మొక్కి యువ్విభుపాదయుగళంబు

నిజమూ(ర్థముననుం)చి నియతీ దత్త

సాదంబునను సర్వసంసారపరితుఁ

డయ్యెను, నద్వేషుఁ డబ్జనాథు

సన్నిధి నిగమార్థపరణియెల్లనుదెల్పి

నకలదేవ శ్రేష్ఠసహితుఁడగుచు

బుండరీ కాఖ్యనగరికిఁబోయి యుచట

బుష్పతతులను గణరాజు పూజనేము

దా నభావతియగుచు నృత్యంబునలిపి

భూరికృపచేత భక్తుల బోచుచుండె||

130

అ॥ వ్యాఘ్రపురంబున శివుండు దేవతల కుపదేశముసేయుట అ॥
తే॥ అంత నూతునిపీఠించి యఖిలమునులు

“ శివునివల్లచు విజ్ఞానసిద్ధిగాంచి

విష్ణుఁ డేలీలవిహరించె విమలచరిత!

చెప్పుమా ” యన నూతుండు చెప్పఁదొండె||

131

క॥ హరియుఁ జిదంబరమనఁజను

పురిఁజేరి మహేశ్వరుఁకు మ్రొక్కి తదాజ్ఞ

గరుడారూఢుండయి నిజ

పురమగువైకుంఠమునకుఁ బోయెను వేడ్క||

132

ఉ॥ అంత విరించిముఖ్యదివిజాధిపు లాహరి లోకనాయకుఁ

శాంతు ధరారమావతిని జక్రి గదాసిమహాబహన్తు న

త్యంతదయాధ్యు భక్తివినియంబున మ్రొక్కి “ మహాత్మా! నీవు న

య్యంతకవైరిచేవినినయర్థము నూకెఱిగింపవే” యన||

133

చ॥ హరి సురకోటికిట్లనియె “నారయ మీరు జగద్ధితైకత

త్వరులయి వేసినప్పటికి దత్తరహస్యము నేవదింప, న

గ్గిరిశుఁడెమీకుఁదెల్పు నితఁ గేవలభక్తి జనందగుఁ స్వరా

ట్పురుష హృదబ్జమధ్యగతిఁ బొల్పు చిదంబర దివ్యధామము||

134

క॥ ప్రతిదినమును బ్రతిపక్షము

ప్రతిమాసము నాఱు నెలలు ప్రతివత్సరముఁ

ప్రతనిష్ఠదగిలిచూచిన

యలభక్తున కిచ్చుము క్తి యాస్థల మెపుడు||

135

నీ॥ శీఘ్రంబుగా గతేశ్వదోషమణించు

భోగకాములకును భోగ మొసఁగు

నమ్మహాతీర్థంబు నతిభక్తిమీరలు

నేవించి తపములుచేసి యచట

నతిసిద్ధిదమును రుద్రాధ్యాయమధ్యస్థ
 మాను సతారము సర్వమనువరంబు
 నగునట్టిపంచాక్షరి గురూ క్షి లక్షజ
 పముచేసి యభిసభాధిపతిని

చూచి కరుణాకితాక్షివిస్ఫురితుడై నె
 యమ్మహాదేవుఁ బంచాక్షరమ్ముచేతఁ
 బూజగావింపుఁ డానందపూర్ణుడగుచు
 మీకువిజ్ఞాన మొసఁగు నుశ్లోకులారా! ||

158

ప|| మఱియు నంబికావతియును నానందమహాతాండవపండితుం
 డును సార్వకాలంబును వటచ్చాయానిపణ్ణుండును భూతిభూషణుండును
 సోమార్థశేఖరుండును శుద్ధుండును సోమనూర్యాగ్నిలోచనుండును
 సోముండునుగవర్దియును నీలకంఠుండును వేదయజ్ఞోపవీతియును గంగా
 ధరుండును సుప్రసన్నుండును సుస్మితుండును నురగభూషణుండును
 దీర్ఘ బాహుండును విశాలాక్షుండును వృషారూఢుండును హారకేయూ
 రకటకనూపురాదివిభూషితుండును భస్మధారాధరుండును శ్రీమంతుండు
 ను ఫణికుండలమండితుండును బవిత్రపాణియును బుండరీకత్వగంబరుండు
 ను గ్వణత్కింకణీసంయుక్తకలకాంచీవిరాజితుండును సర్వాభరణసంయు
 క్తుండును సర్వలక్షణలక్ష్మితుండునుగోక్షీరధవళాకారుండునుగుండేందున
 దృశ్యప్రభుండును సంసారభయభ్రాంతుల కభయోష్ఠవరప్రదానహస్తద్వ
 యుండును దదన్యకరద్వయసంరూఢ డమమదీప్తహుతాశనుండును
 గృహితుండును నాత్మమాయోత్థ ఘోరాపస్మారవృత్తస్థిత పాదాంబు
 జుండును స్వస్వరూపమహాసంద్విపకాశాప్రచ్యుతుండును నగు శివుండు
 సర్వవిజ్ఞానంబు మీకుపదేశించు"ననిచెప్పి నూతుండు శౌనకాదుల కిట్లు
 నియె||

137

తే|| అఖిలలోకేశ్వరుండైన యంబికేశ్వఁ
 డెచటనానందస్మర్యంబు నెసఁగఁజేయు

నమ్మహాసలిఁ బుండరీకాఖ్యపురముఁ

జేరి రింద్రాదు లా స్తికస్థితివహించి॥

138

సీ॥ అంతటదివిజా లత్యంతభ క్తివిభూతి

భూషితాకృతులయి భూరిసిష్ట

ప్రతములు దానంబు లతితపంబులు చేసి

రాదృతి సర్వహితానుర క్తి

వేదవేదాంతసం వేద్యపంచాక్షరి

ప్రణవంబుతోడ జపంబుచేసి

భ క్తిచే వారు సభావతిఁ బూజించి

శ క్తిసమేతుఁ బ్రసన్నవదను

భు క్తియు క్తిదు స్వాత్మనుభూతిగరిమ

లాస్య మొసరించు భ క్తకలభ్యు శివుని

జూచి లోకకే వేదికస్థితములను

వినుతిగావించి రావంద వివశులగుచు॥

139

ప॥ అంతసమ్మహా దేవుండు

చ॥ మునుల మహేశ్వరాళి సురముఖ్యుల నిర్జరలోకనాథునిక

గనుగొని పానముల్దొలగఁగాఁ గరుణించి సమస్తలోకపా

నసమును వేదసారము భ వాపహరంబునునైన సృ త్తముక

ఘనమునిదేవమధ్యమునఁ గన్గొనఁజేసె మహేశుఁ డున్నతిక॥ 141

తే॥ వారునితొండవదర్శనాహ్లాదమునను

విబుధు లంత విచేష్టులై వివశులగుచు

నంచికావతి సర్వజ్ఞ సఖిలనాథు

సావగాధకు శ క్తిమాళి నభివ్రు జూచి॥

142

క॥ ప్రేమకృతుల "సంసారంబుధిగ్రక్కునడరియించునట్టిఘనవిజ్ఞానం

బక్కజముగ శ్రుతిహితముగ । మక్కువబోధింపుమీశ! మా"కనివేడె॥

క॥ గురువులకు గురువునొక్కఁడు

పరమేశుఁడు సురలంజూచి పలికెను గరుణక

“పరమరహస్యజ్ఞానము

పరఁగఁ వినుపింతు శ్రద్ధభాసి వినుడీ”॥

1

ప॥ అని సుహృదేవుండు దేవతలంజూచి స్వయంవేద్యంబు నిరాశ్రయంబును నానందపూరితస్వయంబును నగు నాత్మతత్త్వ బోక్షకీయు పెరింగు, సదియఁ నెనగును, సందియంబులే, దయ్యాశ్రయ మోహినియను మాయాశ్శయ్య నగు సొక్కశక్తికల, దదియ విచారంబున నాత్మయగు, తదభేదంబగు నయ్యాత్మయందుఁ బ్రయంబునఁ జూపించెనొక్క రంబు వసియుండయుండు, స్వభావంబున కర్మవాసన నంతుబుయగు, తత్త్వోభయుత్తుండగు నయ్యాత్మ స్వభావంబున విక్రీయఁ డియ్యను శ్రీధిచితః గూలతీ త్వమై (మరిలఁ దిక్కా)లసంయుండును పూర్వంబురీతి నిక్షణంబుచేసి మరల బ్రహ్మదికంబగుజగంబు'ర్చించి తన్మోహంబునఁ దదాస క్తుండయి జ్ఞానాదికంబును సశుద్ధంబును స్వప్నతుల్యంబును మహాత్తరంబును ననద్యంతంబును నగు సంసారిమండలంబునందుఁ గర్మానురూపంబుగ విచిత్రయోనిజనితుండ నుఖదుఃఖంబులననుభవింపుచుఁ బూర్వజన్మ రీతిపుణ్యంబున ధర్మనితంబున నునుష్యుండ జన్మించి మత్ప్రసాదంబున పేదోక్తకర్మంబులచరించి శుద్ధచిత్తుండ నర్విదుఃఖాభ్యంబున సారివరితంబును నగు సంసారం బసత్వంబునవిచారించి విరికుండ మోక్షకాంక్ష మహాత్తరంబును వేదదర్శితంబును నగు మోక్షోపాయంబు మత్ప్రసాదంబునఁ గాంచి యాత్మయగుతో నాత్మామూలయగు సరమముక్తి భాపించు, ముక్తి పరిలజనంబులకు నాత్మవిజ్ఞానంబుచేఁగాని వేటొక్కవిధంబున గలుగ నెర, దట్టియాత్మవిజ్ఞానంబునకు సాధనంబు జ్ఞానంబు, జ్ఞానంబునకు సాధనంబు జ్ఞాంత్యాదిగుణ వ్రజంబు, మదియసాధనంబులగు కాశ్యాదివిశుద్ధ స్థలంబులం దభిరతి గలిగిన యోగులకు నయోగులకు మరణంబుకంటె బరంబగు కాలంబున విశుద్ధబహ్మవిద్యాసాధనం బగుమత్రంబులోనఁ బంచాక్షరి యునుమార్గంబులలోన వేదమార్గంబును బ్రాప్త్యంబులలో మోక్షం

బును దేవతలలోన నేనును ముఖ్యులగురీతి స్థానంబులలోన మదీయస్థానం
బులన్నియు నుత్తమంబు, లందుఁ గాశీ కాళహస్తీవృద్ధాచల పుండరీక
పుర వల్కీక వేదారణ్యంబు లత్యుత్తమంబు, లం దతిముఖ్యులిమంబు
కాశీపురం, బంతికంటెఁ బుండరీకపురంబు నా కత్తిపియంబు, మఱియు
నమ్మహాస్థలంబు శీఘ్రకాలంబున భుక్తిముక్తిదంబును భక్తిలభ్యం
బును నతిశోభనంబును నై ప్రకాశించు, మఱియును. 145

సీ॥ వర్హారవిదులైన సంయమింద్రులచేతఁ

గనఁదగి యాశ్చర్యకలితమైన

విజ్ఞానమిదిమీకు వెనఁజెప్పితిని నేను

సురలార! నమ్ముఁడీ శ్రుతిపదంబు

నరులచే మునిదేవవరులచే ముక్తికై

సంసేవ్య మిమ్మహాస్థలము భక్తి

నని దేవదేవుఁ డయ్యభినభావతి

వేదాంతవేద్యంబు విశ్వసాక్షి

పాశమోచకుఁ డంభికావతి శివుంబు

దెలిపెనీలీల విజ్ఞానదివ్యపదము

నంతి దివిజులు బ్రహ్మవిద్యానుభూతి

నభవు వే కాంచి నానందలగుచు భక్తి॥

146

తే॥ వేదతాకికనుతులను వేదమయుని

శివు నభావతి వినుతించి సిద్ధపంచ

వర్ణమంత్రంబుచేత నవార్థనిష్ఠఁ

బూజగావించి రద్భుతిస్ఫురిం దనర,,॥

147

• ఈశ్వరస్మత్తదర్శనము •

వ॥ అని సూతుంబు చెప్పిన శాసనకాదిమును లిట్లనిరి

148

తే॥ “నూత! నీచేతివిజ్ఞాన మాతలేముగ

నూత్నముగవింటి, మిటమీఁద శూలపాణి

యంబికాపతి బ్రహ్మ మైనట్టి శివుని
భూరినర్తననీక్షించు బుద్ధివోడమె||

14

క॥ అటుగతుక కరుణతోడను

పటుగతి పదుపాయమిపుడు భాషింపు ” మనః

“ స్ఫుటభక్తి వినుఁడు తెల్పెద

నిలువర్వ ” మటంచుసూతుఁ డిట్లనివలికె||

15

ఉ “ మాన్ను పృషాధినాథు మునిముఖ్యుఁడు శౌనకుఁ డిట్లువేడఁగా
సన్నుతకీర్తి నంది శివు సద్గుణి మొక్కివదిం చెనిట్టుల ” ల

భ్యున్నతీ దారకాద్రిపయి నెప్పగ నాట్యము నేయు సంద్యులఁ

బన్నగ రాజభూషణుఁడు, పార్వతిదక్క నెఱుంగరెవ్వరు|| 15

తే॥ శ్రీమదభినవభామధ్యసీమయగుదు

సలలితానందవృత్తంబునలుపుశివుని

శౌనకా! నేను గొరియు విఙ్ముఖుఁడు

గణపతియుఁ దక్క నన్నులు గాంచరెవరు||

15

సీ॥ శంభుప్రసాదైకసంసిద్ధిగలవారు

గనుగొఁడు తన్నాట్యకౌశలంబు

అట్లాటఁ దప్పిసాదార్థమై శౌనక!

పుండరీకాభిఖ్యపురముఁ జేరి

(గ్రవాతి)చాపవంగతిమండ వార్ద్రను

గడు శుచియై యుష్కకాలమానను

ఘనమైన శివగంగయనుతీర్థమూఁ గ్రుంగి

ధనభాన్యవస్తువు లత్వవేది

కిని యథాశక్తి నొసఁగి భక్తిని మహేశు

నగను శేష మూలస్థాననాథు దండ

వన్న త్రిదక్షిణములఁ బరంగఁగొల్చి

యపవసించి పంచాక్షరాయుతజపంబు||

154

వ॥ చేసి యిట్లుదినదినంబును వత్సరాంతంబు సమూర్వవిధానం
బుగా స్నానంబుచేసి ట్రిమూలస్థాననాయకునికి నమస్కరించి మహా
భక్తి ట్రిమిమ ద్భవభావతికిఁ బ్రదక్షిణత్రయంబుచేసి దండవన్నతులొ
నర్చి పూర్వక్రమంబున శ్రీమత్సంచాక్షరీమంత్ర మయితంబు జపిం
చి వత్సరాంతంబున యథాశక్తి ధనంబొసంగి శ్రద్ధాపురంబుగాఁబంచా
క్షరంబున సభావతింబూజించినఁ దత్ప్రసాదంబునఁ దనీ మతాండవా
లోకనంబగు, విచ్చట ననేకులు నిత్యప్రసాదంబునఁ దన్మృత్యావలోక
నంబుచేసి సకలవాంఛితార్థంబులం బడసి"రని చెప్పిన నాదీశువాక్యం
బులువిని శౌనకుడు శ్రద్ధచేతఁ దత్ప్రసాదంబుగాపించి మహేశ్వ
ప్రసాదంబున సద్భవభామధ్యంబున భవానసహితంబగు మహేశ్వరునాట్యం
బులొకించి యత్రిప్రీతి యథాశక్తిస్తోత్రంబుల స్తుతినేసి కొంతకాలంబు
భక్తిచేతఁ బరవశుడై నాట్యంబునను దేవనాయకుమరల నీక్షించి
ప్రమోదంబునఁదానును మహోద్దండనర్తనంబుచేసిన దేవదేవుండును
శౌనకునకు సంతృప్తుడై గాభీరవాక్యంబులనిట్లు నియె, "శౌనకా!
మదాజ్ఞ మొదలివేదంబగు ఋగ్వేదంబునకు నిర్వాహకుండగుచున్న
విశేషించి శౌనకుండును శాకల్యాధ్యయనుండవుగ" మృత్యునానతిచ్చిన
శివాజ్ఞావశంబున శౌనకుండును శాకల్యుండనం బ్రసిద్ధుండయ్యె, నిట్లనే
కులు పూర్వోక్తమార్గంబున శ్రద్ధాభక్తి సద్భవభామధ్యంబున మహేశ్వ
రునాట్యంబు విశోకించి యచిరకాలంబునఁ గృతార్థులైరి, కావున
మీరును బూర్వోక్తమార్గంబున దేవితేతఁ జూడంబున పరుండగునన్న
మహేశ్వరునృత్తాబుత్రప్రసాదమార్గంబున నీక్షించి పరమముక్తిఁజెందు
డని నూతుండు మహర్షివాక్రంబున కుపదేశించి మతియునిట్లనియె! ॥ ౧ ॥

సీ॥ "విష్ణ్వశజనితుడై వివిధగుణాభ్యుదై

గురువరోత్తముడోచుఁ గొమరుమిగులు

వ్యాసుండు మును నాకు నానక్తిఁజెప్పిన

పరమరహస్య మేర్పడఁగమీకుఁ

మన వేదశాస్త్రములు మిక్కిలి బోధించుచున్నవి, “తథాచతుర్థియౌ బహోవ్యన్యగీతా నిగమేవ్యపి, స్వాల్మత్యుగ్యపరిక్షార్థం తాసాంతుల్యైః నిష్క్రూతీః” అని 9-అ 19 శ్లోకము చెప్పుచున్నది. అనగా స్త్రీలు మిక్కిలిగా వ్యభిచార దోషముగలవారని యనేక శ్రుతులందును శాస్త్రములందును జెప్పబడియున్నది. అందుకుదృష్టాంతముగా వ్యభిచార మునకు శ్రుతియందు జెప్పబడిన ప్రాయశ్చిత్తమును వినుడు. ఆతుర్థియేదని? సమాప్తైకాగ్ని కాండమంత్రీభాష్యే ద్వితీయప్రపాఠకయేకోనవింశతిఖండః, యస్మేమాతా ప్రలలోభచరత్య నను వ్రత త స్మే ర తః పితృవృక్షాం మూఽభురన్యోనపద్యత, మము మ్మే స్వాహా ఇం దు ల కు మార ద త్తా చా ర్యు ల వార భావ్య మిట్లుచేసియున్నాడు. “యదైతః అన్యదీయం మే మను మాతాభర్త, అనను వ్రతా అననుకూలాచరతీ చరన్తీ ప్రలలోభ ప్రక్షరేణ యేష (సాధ్యసానుపి మానసవ్యభిచారసంభవా దేననుచ్యతేతదైతః మే మను పితృవృక్షాం ఆచ్ఛిద్య స్వేకకోతు మానసవ్యభిచారనిమిత్తం రేతసి సాంకర్యం మాభూత్, అభవతీత్యాభుః, ఏతానతాని మిత్రేన మా మౌప్రతి పితృశ్చేతాభవత్ అన్యః అపద్యతాం మాఘాభవతు, య న్మయా దీయమానం హవిః తి న్మలభతాం ఆముష్మే యభిశర్మణే మన్నితే స్వాహా నాతల్లి భర్తకు ననుకూలవత్త్వం చరించుచు నిలియునె యేరేతస్సును మిక్కిలి యభిలషించినదో (పత్రివతలకుఁగూడ మానసవ్యభిచారముసంభవించుటవలన నిట్లు చెప్పబడినది) యారేతస్సును నాతండి) గ్రహించుఁగాక. మానసవ్యభిచారనిమిత్తమైన రేతస్సాంకర్యము లేకపోవుఁగాక. ఈమానసవ్యభిచారనిమిత్తమచేత ననుఁగూర్చి తండి)గానై యున్న యితరుడు నాచేసియా బడుహవిస్సుబొందక వర్ధమైనకోరిక గలవాఁడగుఁగాక. నేనిచ్చుహవిస్సు నాతండి)కిఁ జెందుఁగాక యని నై మింత్రభావము. ఇట్లే “యస్మే పితృమహీ పృలులో భ, య స్మే పృపితృ మహీ ప్రలలోభ” యనుమంత్రములు పితృ మహీ (తం డి తి ల్లి) యొక్క యు, బ్ర మితృ మహీ (తాతల్లి) యొక్కయు మానసవ్యభిచారములను గుఱించి ప్రియశ్చిత్తవిధానములను జెప్పియున్నవి. ఈయర్థమునె మనుస్మృతి అధ్యాయము 9 శ్లోకము 20 “యస్మే మాతా పృలుభే విచరం త్యవతినృతా, తస్మేరతఃపితృవృక్షా మిత్యస్త్యేతన్ని దగ్గునంగ అమదానియందు వ్రాయబడియున్నది. అనగా నెక్కడు తనతల్లికి మానస వ్యభిచారముసంభవించినటులం దెలిసికొని దానికిఁ బ్రాయశ్చిత్తముఁ జేసికొనుచున్నాఁడు. నాతల్లి పాతివ్రత్యములేక యన్యనియింటికి వెల్లి యచ్చటఁ బరపురుషునింజూచి యేదైనను మనస్సుచేత నవేక్షించియుండినట్లైన నాయాశచేత స్థలమైన రేతస్సును నాతండి తనరేతస్సుచే బరిశుద్ధముఁజేయుఁగాక. అని యర్థము. ఈప్రియశ్చిత్త మామానసవ్యభిచార మొనర్చినట్టి తల్లిగర్భమునఁ దాను పుట్టినందులకై పుత్రుఁడు చేసి కొనవలసినదేకాని యా మెకొలుకు గాదు.

ఈవిన్నవించినదానింబట్టి స్త్రీల మానసవ్యభిచారమువలన వారియందుఁగలిగిడి సంతానమునకు నవవిత్రీతకలుగునని ఘోషపడినది. ఈమానసవ్యభిచారమునుండి స్త్రీలను రక్షింపవలసినదినములు రక్షించుటలెయున్న మూడుదినములని తేలియవలయును

హాస్యచరితమున స్వానముచేసి భర్తృసందర్శనము గావించినపిదప నితరపురుషులఁజూచుట వలననచ్చుడి మానసవృత్తిచారమువలన సంతానమున కేవిధమైన యపవిత్రత కలుగనేరదని యుఁ దెలియవలెను. దీనినిగూర్చి చెందు చిన్నకథలు గలవు. వానిని “సుశ్రుతి” ము రచింపబడినవివాహములను బోధించుచున్నదాని యను విషయవిమర్శమునందు స్వాసి యున్నారము. అటఁ జదువుకొందురుగాక. ఈవివాహమువలన స్త్రీలను మానసవృత్తి చారమునుండియే రక్షింపవలెనని వేదశాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవనియు రక్షించని యడఁ జంతాన మపవిత్రమగుననియుఁ దెలుపడినది. ఇట్లుండఁగాఁ గిర్యావృత్తిచారము న కనకాశి మోపంగడి రజోదర్శనానంతరస్వయంవరవివాహములవలన సంతయపవిత్ర సంతానముకలుగునని పాక్షి లూహింతురుగాక.

ఉపసంహారము.

ఓ పూర్వాచారపరాయణులారా!

మనసంఘసంస్కారసోదకులలోఁ గొందఱు తమజీవితములకు రాజ్యాంగస్వాతి త్రములఁ గొన్నిటి వార్జింపఁగోరి మనదేశమునకేఁగించిన రాజకార్యధురంధరులగు సా శ్వాతృసంఘములనున్నధినిఁ దమకోరికల నివేదించ వారు మనమేలుఁగోరి మనసోదరుల నో “మిత్రా” న నేకజాతీయతశాఖలుకలవు. అని ద్వేషప్రధానములైయున్నవి. వానింగని యున్న ప్రభుత్వమువారు మికివృద్ధి రాజ్యాంగస్వాతృత్వముల నొసంగుటకు సమ్మ తించరు. సమ్మతించినను మిత్రామిత్రు కలహించుకొని నశించుటకు మూలమగునుగాని సంఘక్షేమమునాగోరడి మిత్రు ముందు మిత్రా నేకజాతీయత నెలకొల్పివేసెనుట ప్రథ మకర్తవ్యమని బోధింప నేకజాతీయత నెలకొల్పినగాని రాజ్యాంగస్వాతృత్వములు లభింపవని నమ్మి యందులకై మొదల సర్వవర్ణసమావేశపు విందుల నారగించి యందువ లన ఫలముగానక తదుపరి యంతశ్శాఖావివాహముల సాపింపఁబోయి విఫలము నొందు నై పిదపఁ బత్రికాగ్రంథముఖముల నుపలఁ జరిపరివిధముల దూషింప మొదలిడి యందు నను ఫలితముగానక యటుపై జాల యొడించి యెన్ని వర్ణసాంక ర్యములైనను గావించుటకుఁ బురుషులకంటె స్త్రీలు సర్వశక్తులుకలవారనితలించి వారు మనసంఘమున న స్వతంత్రతైయుండుటచే వారికిస్వాతృత్వము లభించినగాని వర్ణసాంకర్యముఁ జేయ తగని యెంచి స్త్రీలకాస్వాతృత్వము ర(జోదర్శనా)నంతరస్వయంవర వివాహములవలన గాని చేయదని తలఁపి శి స్వయంవరవివాహములు జనసామాన్య మంగీకరించినగాని సాగవనియునుగోని సామన్యజనులు శ్రుతి స్మృతి సూత్ర పురాణేతిహాసజ్యోతిశ్శాస్త్ర సుశ్రుతి తది మతగ్రంథములం దధిక నిష్కలవారగుటచే నాగ్రంథములన్నియు (రజోదర్శ నా) నంతర స్వయంవరవివాహములనె బోధించుచున్నవని యుక్తాభిప్రాయముల నాధార ముఁజేసికొని యపార్థముల తోడను, విరుద్ధాన్వయములతోడను, గూడినప్రమాణములఁ జేర్చి వ్యాసములవ్రాసిన గ్రంథములనురచించి యున్నారు. ఈవిషయ మిగ్రంథమందు విభులముగాఁ జర్చించి వారపాదములను ఖండించియున్న వారము. మేమేకాక మాకుఁ బూర్వ మనేక పండితులు సర్వప్రమాణవాదములతో వీరివాదమును ఖండించుటచే దమ ప్రయత్నము సాగదనియొడించి దండోపాయమునంగాని పూర్వాచారపరాయణులను బక్కఁజేయవలనుగాదనియెంచి యిప్పుడుఁ బరజన్యలావివాహశాసనమును”గోరియున్నారు వారికోరిక నెరవేరనేని మనసంఘము నిర్మూలమగునని యిందు శాసన యుక్తమనభన

హేతువాదవిమర్శనములందు నిన్ను పించియున్నవారము. కాన పీనిం దిలకించి పూర
 చారపరాయణులందఱును నొండొరుల నుద్బోధించుకొని యీమహాపదను బాపుకొం
 రని నమ్మియున్నవారము ఇంతయేల? మన మార్వమహర్షుల సంతతివారమై వారిరక్తవ
 మనశరీరగర్భాశయాల నేమిమాత్ర మేనిఁ బ్రవహించుచున్నయెడలను వారికిఁగి దిగం
 విశ్రాంతమై మనకు గతుణీ కుమైనదగు నెడలను దిశరగాతుగిగా మనభావికాలసంఘ స
 రక్షణమును మనలక్ష్యమునందుఁ బెట్టుకొనియున్న యెడలను, మనసంఘసంస్కా
 సోదరు లిపుడుచేసెడి శుశ్రీ సత్కృతి నూత్ర పురాణేతిహాస శ్లోతికృత్రు నుశ్శ్రీ
 యుక్త్యనుభవ హేతు చరిత్రాదులకు విరుద్ధములైన యుపదేశములను, బొందియాయ
 చారములను గ్రహింపక యుంచుము గాత పరమేశ్వరుఁడీ సనాతనధర్మాభిమానమున
 మనయం దాచంద్రతారార్కముగా నిజపుఁ గాత సకలజనులును విశ్వజనీనమగునుభవ
 ననుభవించురుగాత! ధర్మ మేపత్నముననున్న నాపత్నము జయించుఁ గాతసత్యమేజయ
 చుఁ గాక అసత్యము జయింపడుండుగాక ఓ సంఘసంస్కార ప్రయిసోదరులారా!

మీవాదములన్నియు నిందు బూర్ణముగా ఖండింపఁబడినవి. మీరు మమ్ము నే
 పరుషవాక్యములతో దూషించియుండుటచే మీవాదములు పడిపోయినపు డావిమర
 మును జనసామాన్యము గ్రహింపవలెనని యంచి యాయాస్థులములయందుఁ గొన్నిపరిహ
 సోక్తులను సామాన్యపరుషవాక్యములకు విధిలేక ప్రయోగించియున్న వారము. వానిఁ
 గూర్చి మీ రెట్లు తలచింజను మేముచెయ్యన దేవీయులేదు. మేము విమర్శించిచూడఁ గ
 మీబోధలను వినినయెడలనే మీరుచెప్పినట్లు నీతిలేనికుండలమును, ద్విపాదపశువు
 మును, నగుదుమని బాగుగఁ దోచుటచే వర్ణ సాంకర్యకారక ర(జోదర్పనా) నంతరస్థ
 యింతరవివాహాది సంస్కారములను మాసంఘపురపరిసరమునకుఁగూడఁ జేరనియుమ
 యీగ్రంథముఖమున విన్నవించుచు నీగ్రంథసమాప్తినిఁ గావించుచున్నారము.

సనాతనధర్మో విజయతే తరాం

క॥ ధర్మంబుఁ జెలుపఁ జెలుచును
 ధర్మమరక్షించువానిఁ దారక్షించుకొ
 ధర్మంబు చెడక యుండను
 నిర్మలమతిఁ బోవవలయు నిశ్చలనియతికొ॥

(భారతము)

ఇది శివపురపు వీరభద్రపాకయాజి,
 చివుకులలప్పయ్యకాశ్రీప్రణీతి
 రజస్వలావివాహఖండనము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

* త ప్పొ ప్పొ ప ట్టి క . *

పుట	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
1	1	జేలుచు	జేలుచును
12	18	పండిత	పండితు
21	22	హోత్రుడు	హోత్రుడు
22	19	నలు	నలు
	21	అప్పడి	అప్పడి
28	5	వాకాన	వారుకాన
	6	పుష్	పుష్
24	26	శ్రీలు	శ్రీలు
	28	జేలుచున్నది	జేలుచున్నది
25	11	సందర్భములగు	సందర్భములగు
	18	దోర్భతు	దోర్భతు
	18	శోకము	శోకము
		ఉత్కృష్టయాభి	ఉత్కృష్టయాభి
	28	నచేవానాం	నచేవానాం
26	28	వరి	వరిం
27	1	వార్షికం	వార్షికం
	12	బ్రాహ్మణ	బ్రాహ్మ
29	8	తిమి	తిష్ఠం
	17	సంశయం	సంశయః
30	1	వర్షాణ్య	వర్షాణ్య
		శ్లోక	శ్లోక
	10	హేత్క	హేత్క
	11	వార్షికం	వార్షికం
	26	తదాతుః	తదాతుః
	27	గోపిణి	గోపిణి
	28	జేసిన	చేసిన
31	2	మగువటలన	మగుటవలన
	4	దదద్బ్రహ్మ	దదద్బ్రహ్మ

	15	శ్లోకము	శ్లోకము
	18	సముద్వహ	సముద్వహ
		పాంక్తయ	పాంక్తయ
	21	చెసి	చెసి
	29	ఉద్వహద్యనుతాం	ఉద్వహద్యనుతా
32	15	కాతాతక	కాతాతప
	14	శ్లోకము	శ్లోకము
		శసంస్కృతా	శసంస్కృతా
38	4	బ్రహ్మ	బ్రాహ్మ
35	9	కానున్నను	గానున్నను
	10	మైదుసాంగ	మైదుసాంగ
	18	సకామన్మలె	సకామన్మలె
	21	జేసికొని	చేసికొని
36	12	దచ్చయ్యకు	దచ్చయ్యకు
	18	మోహం	మోహం
	28	జేసుకొని	చేసికొని
38	23	గర్భాభిదాన	గర్భాభిదాన
39	24	యదీయం	యదీయం
40	14	త్కారగాత్	త్కారణాత్
48	32	జేయ	జేయ
48	26	నిపు	నిపు
	28	వలద	వలదని
58	11	పత్ని	పత్ని
55	8	యిల్లాలు	యిల్లాలు
60	7	మార్చట	మార్చట
	16	మారి	మాటి
	17	డికాల	డికాల
61	17	బొంద	బొందు
	26	అపవగా	అపవగా
63	24	బొల్బవివాహములును	రజోదర్శ
		మఱిగొన్ని జాతులయం	
		దు బొల్బవివాహములు	
		నురజోదర్శ	

	29	వ్యవహారక ములుగును	వ్యవహారముక లుగును
64	5	భోగ	భోగే
	6	గృహీతాం	గృహీతాం
	8	బుద్ధి	బుద్ధి
	10	అన్యపూర్వికా	అన్యపూర్విక
69	1	స్త్రీల	స్త్రీల
78	36	నిహితము	నిహితము
	28	పమాణం	పరమాణం
79	11	త్యల్ప	త్యల్ప
80	5	దర్శ్యములని	దర్శ్యములని
82	16	స్థాపింపఁదలఁచి	స్థాపింపఁదలఁచి
93	9	హిందూ	హిందూ
		క్రీస్తుని	క్రీస్తుని
98	10	యను	మను
	18	క్రూరత్వముక	క్రూరత్వముక
		స్త్రీలకేవిధ	స్త్రీలకేవిధ
	14	స్వాతంత్ర్యము	స్వాతంత్ర్యము
	28	స్వాతంత్ర్య	స్వాతంత్ర్య
99	19	చెప్పుకొనక	యొప్పుకొనక
101	18	స్వత్యాధికారము	స్వత్యాధికారము
102	9	దేశమా	దేశమాత
104	4	బొలరుదను	బొలరుదయం
		యింట	చుట
	7	గర్భదాన	గర్భదాన
	10	(జోదర్పనా)	ర(జోదర్పనా)
111	11	అత్యున్నత	అత్యున్నత
116	11	గృహస్థుడై	గృహస్థుడై
	9	యింటయొ	యింటయొ
120	7	దేశమునై	దేశమునై
	14	లచంత	లచలిత
	26	బ్రహ్మద	బ్రహ్మద
121	12	భిత్వా	భిత్వా

ప్రీతి క.

రజస్వలావివాహశాస్త్రపుగడబిడ యోగంధమై నాన బహుజనులు పలనరమంది బిల్లు, ఏరితి, ప్రియకాకుండునాయన యోజించి తమయనంగీకారపత్రికల బ్రభుత్వమువారికి బంపుకొనుచుండుటయందు బెక్కుండు పండితులు రజస్వలావివాహఖండ నవాదములం బ్రచురింపఁగడంగిరి. అట్టియెడ నీవిషయమై విపులమైన గ్రంథమే యొక ట్రివాసి బ్రాహ్మణులు పృథువులయనుగ్రహమునకుఁ బాత్రులగుటకును నైనను గానున్నను నేతద్దురాచారగ్రహవిష్టులు కాకుండుటకును యోజించుచుండ మన్మిత్రులగు ప్రకృతగ్రంథకర్తలు తాము వ్రాసినయెందులచితునియొద్దాని దముమిత్రు లింకెవరో ప్రచురింపఁచుండెనియు నానోనుడివిరి. అపుడు నేను బత్రికాముఖమునఁ బత్రికటితమైన బహుజేశముల విదితమగుననిబోధించి వివిధకార్యవ్యాప్తుండనగుట వేఱుగ వ్రాయఁజాలక యీగ్రంథమే కైకొని నాపత్రికయందు వత్సరాధమునుండి వరుసగాఁ బ్రకటించితి. గ్రంథకర్త లీగ్రంథలేఖనమునకుఁ దగినంతసామగ్రిని జక్కగాపంపాదించి యసంస్కారులగు సంఘసంస్కారులవాదములను ముక్కలుముక్కలుగ ఖండించి యున్నవారు. విపత్తులవ్యాధిలను వివిధయుక్త్యనుభవపాశుచరిత్రలచే నానూపశిష్టములుగఁజేయు టట్లుండ శ్రుతిస్మృతిసూత్రపురాణేతిహాససూత్రాదు లనేకము లుపయోగించి భాష్యానుసారములైన తదగ్రములను విపులముగా విలిఖించియున్నవారు. నవనాగరికులు శాస్త్రజ్ఞులనును దురవగాహములగు శ్రుతిసూత్రముల నెత్తికొని తమ మిడిమిడిజ్ఞానముచే దమయభిప్రాయముల కనుకూలముగ నేమేమియో యవకతవక్త్రాంతలు వ్రాసి తమబోంట్లచేతనే నడపఁబడు పత్రికలలోఁ బ్రచురించినవిషయములన్నియు బహుశ్రద్ధతో సంపాదించి వానినన్నిటిని ఖండఖండములు గావించిరి. సనాతనధర్మానుయాయులైనపండితుల ననేకుల మోరికివచ్చిన టెల్లఁ దిట్టివ్రాసిన సంఘసంస్కారిజ్ఞానము లీగ్రంథముం గాంచి నోటికిఁ దాళమువేసికొనవచ్చును. శాస్త్రజటిలములు గాక సామాన్యులకుఁగూడఁ దెలియఁదగిన మలభక్తిలోఁ శ్రుతిస్మృతిసూత్రాదులం జాలఁ జర్చించి వ్రాయఁబడిన యీగ్రంథము సంఘసంస్కర్త సామకములైన లోకోద్ధారమునన్యపర్యతములపాలిఁటికి వజ్రాయుధమువంటిది. ఈరజస్వలావివాహవిషయమై యంతవఱకు శాస్త్రజటిలములై శాస్త్రజ్ఞులను హృదయగంజకములైనగ్రంథములున్నను నిట్టి యాబాలవృద్ధులఁ దెలియఁదగినది పుట్టియుండలేదు. ఇట్లే వర్షసంకరకారకములైన తమ్మనాదము లన్నింటిమీఁదను నొక్కొక్కగ్రంథమువ్రాయ బద్ధకంకలులైన యీగ్రంథకర్తలఁ బరమేశ్వరుఁడు బరిపూర్ణయుగోగ్యములనిచ్చి పరిపాలించుఁగాక. ఇందలియచ్చితవృత్తుల గొంతవఱకు పట్టికలో వివరించినను చుటికొన్నియుండకతీరినదికాదు. లేఖకప్రమాదమువలనఁజూడమిన రజస్వలానంతరవివాహ గౌరవనీయాదులును ముద్రాపకప్రమాదమునలొపించిన శకట ర్షణు నరసున్నులు పొట్టలోనున్నులు పొల్లులు మున్నగు స్వల్పదోషములఁ జదువదలలే సవరించుకొందురుగాక.

జానపాటి పట్టాభిరామశాస్త్రి

అభినవసరస్వతి పత్రికాధిపతి.

ప్రధానపాఠకులు.

- 1 శ్రీ శ్రీ జగద్గురు విరూపాక్ష స్వాములవారు
- 2 రాజాకోటగిరి వెంకటకృష్ణారావు బహదరు కుమార
జమీందారుగారు, గంపలగూడెం.

సహాయులు.

- 17 సాకుంట శంకర రావు దేశపాఠ్యగారు-జగితాల.
- 18 పశ్చిమవర్ధనం సీతారామరావుగారు-వకీల్-కంభంపెట్టె.
- 19 మల్లాది కామయ్యగారు, చితవల్లివారిసానిసంస్థాన గుంటూరు,
- 20 శివపురపు వీరభద్రపాకయ్యాజగారు, సికింద్రాబాద్
- 21 శ్యామాపాతుల వెంకటేశ్వరరావుగారు తూర్పూర్ దారు-జగితాల.

ఈనెల సాముచెల్లించిన చందాదారులు.

- 1 కొమ్మరాజు గురుచంద్రశేఖరరావుగారు, ఫార్మర్లు గార్లు, కండ్లగుంట.
- 2 శాతంరాజు సూర్యవారాయణగారు, తుమురుగోడురు.
- 3 పుచ్చా సీతారామశర్మగారు, పెదకొండూరు,
- 4 కలవలపల్లి గంగయ్య, శాస్త్రీగారు, భాస్కరపంతులు, ఏలూరు.
- 5 వెంకటగమణి నివాసలైబ్రరీ, తిరుపతి.
- 6 రాజశేఖరని రామకృష్ణయ్యగారు, బ్రాహ్మణపల్లె.
- 7 ముదిగొండ వీరమల్లాభధానిగారు, నందిగూరు.
- 8 అక్కిరాజు లక్ష్మీనారాయణగారు, కరణం, గుత్తికొండ,
- 9 ముదిగొండ బసవయ్యగారు, ముక్త్యాల.
- 10 లంకాసుందరరామకాస్త్రిగారు, అంబాపురం.
- 11 శ్రీగిరిరాజు రాఘవయ్యగారు, గుండ్లపల్లి.
- 12 కంభం నాగేశ్వరరావుగారు, పోలీసుసబ్ డివిజన్ స్పెక్టరు, బొంబేరాజుపల్లె
- 13 గుంటుపల్లి శేరయ్యగారు, కరణం, చెన్నుపల్లె.
- 14 ఆకిళ్ళ శేషకాస్త్రిగారు, నంకలగుంట్ల.
- 15 కొత్తపాటి వెంకటలక్ష్మీనారాయణగారు, ఏలూరు.
- 16 వెల్లాల సదాశివకాస్త్రిగారు, కొల్లాపురము.
- 17 మంచికంటి వెంకటరామయ్యగారు, కంట్లాక్టరు, గుడిపాడు.
- 18 ఉప్పలపాటి వెంకటసుబ్బయ్యగారు, ఉప్పలపాడు.
- 19 మైలవరపు వెంకటప్పయ్యగారు, చిలకలూరు పేట.
- 20 రాచకొండ శివన్నసోమయాజులుగారు, చువళ్లమూడి.
- 21 రాచకొండ ఆంజనేయులుగారు, విలేజ్ మున్సిఫ్, చువళ్లమూడి.

అభినవసరస్వతి

పత్రికాధిపతి జానపాటి పెట్టాభిరామశాస్త్రి

ఇదియొకమాసపత్రిక-ఇందుఁబ్రాచీననవీనాంధ్ర ప్రబంధములును, నాటకములును, విమర్శనములును, విద్యావిషయక హితవిషయక వ్యాసములును, బ్రీకటింపఁబడును. ప్రాజ్ఞసమృద్ధిములగు శాస్త్రాత్మిక వ్యాసములవలనఁగలగు నానందముగాఁగలదాదా రలకు సం॥ కు 2-8 అపూర్వగ్రంథము లలవడును. చందా సం॥ 1కి, రు 2-0-0

ఈ కార్యస్థానమున వెలకుదొరకువు నైకములు .

1 అశ్వయాచార్యవిజయము	0-4-0
2 కరిణీకోద్ధరిణి పూ(చరిత్రభద్రకవి)	0-4-0
3 వాసంతికా పరిణయము	0-4-0
4 కంసవధము	} ఇవి రెండునాటకములు	...	0-8-0
5 చమత్కారహంబరి (సింహాద్రి వెంకటాచార్యులు)		...	0-4-0
6 వియాపాతృశీతగురుపరంపర	0-2-0
7 నీలిగీతలు (సుమతి శతకమునకు సంస్కృతిము)	0-2-0
8 విశ్వబ్రాహ్మణశబ్దఖండనము, బ్రాహ్మణశబ్దవిచారము	0-2-0
9 విగ్రహారాధనఖండనము	0-4-0
10 చిత్తూరిజిల్లా తీర్పువిమర్శనము (పత్రికాధిపతి)	0-4-0
11 సంగదోషము	0-8-0
12 వీరభాగవతము (ముదిగొండ వీరభద్రకవి)	1-4-0
13 పులిందావివాహము (పత్రికాధిపతి)	0-4-0
14 గురిగింబ్రవత్సలనీతిశతకము, వ్యాసనిష్కాసనము, పిప్పలేనాము	0-4-0
15 శివానందలహరి (తంగడ రామకృష్ణకవి)	0-4-0
16 లక్ష్మీవిలాసము (రాయనము వెంకటపతి)	0-4-0
17 సర్వరావుపేట శతావధానము (తిరుపతివేంకటేశ్వరము)	0-8-0
18 పశ్యాంపుశ్యాం	0-2-0
19 పశ్యశబ్దవిచారము	0-2-0
20 పురశ్చరణము	0-2-0
21 అత్యద్భుతవిమర్శనము, (ఇదివెంకటరామకృష్ణకవుల అవధానముల ప్రైవిమర్శనం)	0-5-0

అభినవసరస్వతీకార్యస్థానము

జానపాడు-విడుగురాళ్ళపేట్లు, గుంటూరు జిల్లా.